

Fagbladet Konstruktøren 09/09

Af Anneke Lyngholm, Journalist

Kunsten at forene energihensyn og unik arkitektur

Lige ned til Limfjorden i Aalborg ligger det godt et år gamle Utzon Center. Det glimter om kap med vandet som en arkitektonisk perle og er et eksperimenterende kultur- og videnscenter. Utzon Center har kostet ca. 92 mio. kr. at opføre, og det er her, Konstruktørforeningen i efteråret holder regional konstruktørdag med emnet byggeri, miljø og energi.

Forud for arrangementet har Marianne Bender, leder af Energitjenesten i Aalborg, og Rasmus Bech Frandsen, der i byggeperioden var fondsadministrator for bygherren Utzon Fonden, gået en tur og set på centret med energibriller. Og Marianne Bender behøver ikke pudse glassene for at slå fast, at der er tænkt mere på økonomi og arkitektur end på energihensyn.

Byggetilladelsen blev givet, før klimatopmødet kom på danskernes læber. Der blev søgt, lige inden de skærpede energiregler trådte i kraft i foråret 2006.

- Byggesagen ligger hos teknisk forvaltning i Aalborg Kommune. Jeg har været alle otte ringbind igennem, og huset styrter aldrig sammen, og ingen kommer til at brænde inde. Der er tænkt på fundamenter, bærende søjler og brandteknik, men energidelen glimrer ved sit fravær. Jeg kan intet finde om isoleringsgraden af huset eller om, hvor stor en del af brutto-etagearealet, der er vinduer, siger Marianne Bender.

Rasmus Bech Frandsen må være hende svar skyldig.

- Målet var at skabe noget arkitektonisk pænt ud fra den økonomisk ramme, der var mulig, ligesom der blev arbejdet hårdt for at holde tidsfristerne. Fonden har bestræbt sig meget på at sikre, at alle regler og krav som minimum er overholdt, men indrømmet; det er ikke energihensynet, der umiddelbart er kommet først. Det var et enormt stort arbejde alene at finde pengene, siger Rasmus Bech Frandsen. Der er søgt om – og givet – byggetilladelse i henhold til BR95 (incl. tillæg 1-15), og det må ifølge Marianne Bender være en fodfejl, som hverken ansøger eller bevillingsgiver har været bevidst om. Marianne Bender påpeger nemlig, at tillæg 12 omhandler de nye energiregler, som bygherren mener sig fritaget for.

- Men strengt taget er der søgt byggetilladelse i henhold til de nye regler. Det er klart en fejl, men jeg undrer mig over, at ingen har opdaget den, siger Marianne Bender.

Hun mener i øvrigt, at der - gamle regler eller ej - skulle have været søgt dispensation.

- Højest 22 procent af bruttoetagearealet må være vinduer, og jeg tror, procentdelen er højere, siger Marianne Bender. Og procentdelen er højere.

Det er Rambøll, der har projekteret Utzon Center, som HP Byg A/S har opført i totalentreprise, og hos Rambøll Aalborg bidrager projektchef Roy Würtz med oplysninger, som Marianne Bender ikke fandt i byggesagen. Han fortæller, at glasarealet er 24 procent.

- Hvis glasandelen overstiger 22 procent, skal man udføre en varmetabsramme, hvor bygningens varmetab vurderes. Bygningens samlede varmetab skal dokumenteres at være lige så god, som hvis bygningen blev opført med max. 22 procent glas. Og Utzon Center er dokumenteret med en varmetabsramme, som er i orden, og hvoraf isoleringsgraden også fremgår, siger Roy Würtz.

Han fortæller, at det energimæssige aspekt ikke er kommet før arkitekturen.

- Men ambitionsniveauet har været bygningsreglementets krav på daværende tidspunkt.

Marianne Benders opfattelse af, at det energimæssige ikke er med i byggesagen; at der har indsneget sig en fodfejl, og at der burde have været søgt om dispensation, kan han ikke følge.

- Projektet er byggesagsbehandlet af kommunen, og der er givet en byggetilladelse, siger Roy Würtz.

Han mener, at der er tænkt både i energimæssige og indeklimamæssige fornuftige løsninger.

- Der er ved beregninger på ydervægskonstruktionerne undersøgt en lang række isoleringsmuligheder vedrørende overfladetemperaturer og U-værdier via beregningsprogrammet THERM, siger Roy Würtz.

Forelagt de oplysninger er Marianne Bender tilfreds med varmetabsrammen.

- Der er benyttet vinduer med den U-værdi, som kræves i nybyggeri i dag, og der er indlagt ekstra isolering under det flade tag. Det er fint, siger Marianne Bender.

Hun synes ikke, spændende byggeri skal bremses af energihensyn, men energien skal have en væsentlig plads, og hun er ikke vild med de meget store glasfacader og de mange radiatorer, som er nedfældet i gulvene foran ruderne.

- Det ser man ikke ret mange steder i dag, siger hun, som dog er tilfreds med det tidsstyrede dagslyssystem, og at der er LED-belysning udenfor. Samme lyskilder kunne hun godt have tænkt sig indendørs, og hun havde gerne set solceller i facadeløsningen mod syd.

- Og så er der naturlig ventilation. Det er godt og spændende, men der er ingen varmegenvinding som ved mekanisk ventilation.

Marianne Bender kunne også have tænkt sig, at man havde overdækket atriumgården og benyttet sig af varmeindvinding, og hun slår et slag for, at man ser anlæg og drift i en sammenhæng.

- I dag er det ikke dyrere at bygge lavenergi end konventionelt byggeri. Energiforbrug og drift bør tænkes med ind fra starten. Begge dele bør man lægge mere vægt på, når der igen skal bygges et nyt, stort og unikt byggeri, siger Marianne Bender.

I Aalborg Kommune siger bygningskonstruktør og byggesagsbehandler Tom Nielsen, at det er en fejl, at en beskrivelse af de energimæssige forhold ikke findes i byggesagen.

- Jeg kan ikke forklare, hvorfor de ikke er i sagen, men jeg ved, at der har været en løbende dialog om energihensynet. Der er kompenseret for, at åbningerne er mere end 22 procent, og derfor skal der ikke dispenseres. Hvorvidt der er begået en fodfejl, synes jeg er svært at sige, for sagen er afsluttet, men Aalborg Kommune tjekker generelt altid, at krav om energihensyn er overholdt, siger Tom Nielsen.

